

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри цивільного
права та процесу
факультету юридичного
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права
та процесу
_____ проф. Володимир КОССАК

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ
СІМЕЙНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ»,**

що викладається в межах ОПН «Право»
другого магістерського рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 081 «Право»

Львів – 2024 рік

Назва курсу	Проблеми застосування Сімейного кодексу України
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	юридичний факультет, кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»
Викладач спецкурсу	Верес Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	iryna.veres@lnu.edu.ua http://law.lnu.edu.ua/employee/veres-iryna-yaroslavivna (кафедра цивільного права та процесу)
Консультації по спецкурсу відбуваються	Консультації відбуваються згідно графіку, який затверджується на кафедрі цивільного права та процесу, в день проведення лекційних/практичних занять. Також можливі он-лайн консультації через Zoom.
Сторінка спецкурсу	https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy
Інформація про спецкурс	Предметом вивчення даного спецкурсу є проблеми застосування Сімейного кодексу України щодо укладення та припинення шлюбу, проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, особистих немайнових та майнових правовідносин подружжя, батьків та дітей, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на виховання; дискусійні положення доктрини з питань укладення, виконання та припинення сімейно-правових договорів; проблеми судової практики щодо тлумачення і застосування Сімейного кодексу України. Глибоке засвоєння студентами правових засад регулювання сімейних відносин є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів, зокрема, майбутніх юрисконсультів, адвокатів, суддів, нотаріусів, прокурорів тощо.
Коротка анотація курсу	Дисципліна <u>«Проблеми застосування Сімейного кодексу України»</u> є завершальною вибірковою дисципліною з спеціальності <u>Право 081</u> для освітньо-професійної програми «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка викладається в обсязі 4 кредитів, що викладається у першому семестрі.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних знань щодо концептуальних доктринальних положень та з'ясування дискусійних питань законодавчого регулювання сімейно-правових відносин, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та

	<p>застосування правових норм, що регулюють сімейно-правову сферу суспільних відносин.</p> <p>Завданнями вивчення даної навчальної дисципліни є поглиблене засвоєння змісту правових актів, стимулювання до самостійної роботи з ними; більш детальне ознайомлення з системою сімейного права і розвиток навиків використання її складових елементів при вирішенні конкретних правових питань; застосування теоретичних положень при вирішенні сімейно-правових спорів; розвиток набутих навиків складання відповідних документів; удосконалення знань про роль права в забезпеченні функціонування сімейних відносин, аналіз проблем здійснення прав та виконання обов'язків їх учасниками.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дякович М.М. Сімейне право України: навчальний посібник / М.М. Дякович. – Харків : ЕКУС, 2022. – 416 с. 2. Менджул М.В. Порівняльне сімейне право : навчальний посібник / М.В. Менджул. – Ужгород : «РІК-У», 2021. – 296 с. 3. Дзера О.В., Боднар Т.В. Сімейне право України: підручник / О.В. Дзера, Т.В. Боднар. – Суми : Юрінком Інтер, 2020. – 520 с. 4. Науково-практичний коментар. Сімейний кодекс України / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзери. – Київ : Юрінком Інтер, 2020. – 552 с. 5. Ватрас В.А. Джерела сімейного права. Дис. на здобуття наук. ступ. доктора юридичних наук. Тернопіль, 2020. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003, 2003 р., № 40, Ст. 356. 2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. 3. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 18.03.2004, 2004 р., № 40-41, 42, Ст. 492. 4. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року // Відомості Верховної Ради України 1993 р., № 39, Ст. 383. 5. Рішення КС України у справі за конституційним поданням Верховного Суду про відповідність Конституції України (конституційність) частини четвертої статті 75 Сімейного кодексу України від 29.10.2024 року. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-24#Text 6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004 7. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-644-20.07.2022.pdf 8. Дякович М.М. Правова природа заповіту подружжя за законодавством України // Legal Nature of the Will of Spouses under the Legislation of Ukraine // Journal of Advanced Research in Law and Economics; Craiova Vol. 9, Iss. 5(35), (Fall 2018). P. 1637-1642. (Scopus) 9. Ромовська З.В. Українське сімейне право: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.

	<p>10. Красицька Л.В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: [монографія]. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 628 с.</p> <p>11. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав і інтересів нотаріусом: [монографія]. К.: Істина, 2014. 520 с.</p> <p>12. Розгон О.В. Договори в сімейному праві України: монографія, Київ: Ін Юре, 2018. 301</p> <p>Аліменти. Актуальне законодавство та судова практика./ С.В. П’єтков, Д.В. Журавльов, О.Ю. Дрозд, В.Г. Дрозд. ЦУЛ., 2021, 342с.</p> <p>13.Сафончик О.І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики.- Фенікс,2018.- 378с.</p> <p>14.Масюк В.В., Німашук М.Д. Позбавлення батьківських прав: юридичні аспекти – К. : Право, 2020, 246с</p> <p>15. Нікітюк О.М. Охорона та захист права спільної власності подружжя: нотаріат, суд, виконавче провадження. К.: Алерта, 2018. 208с.</p> <p>16.Верес І.Я. Проблеми правового регулювання сурогатного материнства. Адвокат. 2013. № 3(150). С.27-31.</p> <p>17. Верес І. Я. Недійсність шлюбу: порівняльний аналіз Сімейного кодексу України та сімейного законодавства інших держав. Право України. – 2013. – № 10. – С. 97-10.</p> <p>18. Актуальні проблеми сімейного права. Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам’яті доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни, м. Харків, 12 квітня 2024 року. https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wpcontent/uploads/2024/06/aktualni_problemy_simejno_ogo_prava_mater_konf_zhylinkovoyi_i_v_12.pd</p> <p>19. Tur O., Kravchuk M., Polonka I., Levytska O., Pshoniak M. Theoretical problems of the legal nature of the loan agreement and its correlation with the credit agreement/ Estudios de Economia Aplicadathis. Spain, 39(6). 2021. DOI: 10.25115/eea.v39i6.5329. P.1-13.(Scopus)</p> <p>20. Scherpe J. M. European Family Law / Jens M. Scherpe., 2018. – 1408 с.</p>
Тривалість спецкурсу	<u>120 год.</u>
Обсяг курсу	<p>Денна форма: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять.</p> <p>Заочна форма: 16 годин аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 8 годин практичних занять.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде Знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - концептуальні положення актів сімейного законодавства України та міжнародних договорів щодо правового регулювання відносин між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім’ї та родичами; - проблеми сімейно-правової доктрини з питань укладення та припинення шлюбу, виникнення та припинення правовідносин між батьками та дітьми, особистих немайнових та майнових правовідносин між членами сім’ї та родичами, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; - підходи судової практики щодо тлумачення і застосування законодавства

України, що регулює сімейні правовідносини.

Вміти:

- правильно застосовувати національне сімейне законодавство;
- аналізувати судову практику та правову доктрину;
- моделювати варіанти вирішення правових спорів;
- ефективно взаємодіяти з аудиторією і в команді, презентувати ідеї, проводити обговорення проблемних питань застосування Сімейного кодексу України;
- приймати рішення з урахуванням концептуальних засад сімейного законодавства, нових підходів щодо розуміння інтересів сім'ї при вирішенні сімейно-правових спорів.

Вивчення навчальної дисципліни «Проблеми застосування Сімейного кодексу України» спрямовано на розвиток у здобувачів вищої освіти таких

компетентностей:

Очікувані інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності

Очікувані загальні компетентності:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- 4.Здатність бути критичним і самокритичним.
- 5.Здатність працювати в команді.

Очікувані спеціальні (фахові) компетентності:

- 1.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- 2.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, цивільне і цивільне процесуальне право
- 3.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
- 4.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- 5.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- 6.Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

- 1.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
- 2.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. 3.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.
- 4.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- 5.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- 6.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

	<p>7. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.</p> <p>8. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p>
Ключові слова	Сім'я, дитина, шлюб, недійсність шлюбу, право на материнство, право на батьківство, спільна сумісна власність, особиста приватна власність, шлюбний договір, утримання, визнання батьківства (материнства), встановлення факту батьківства (материнства), оспорування батьківства (материнства), аліменти, усиновлення, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, патронат над дитиною, опіка над дітьми, піклування над дітьми, орган опіки та піклування.
Формат курсу	Очний та заочний
	Проведення лекцій з використанням презентацій, практичних занять у формі дискусій та консультації для кращого розуміння тем. Тьюторський супровід студентів
Теми	<p>ТЕМА 1. Загальні положення правового регулювання сімейних відносин: актуальні проблеми</p> <p>ТЕМА 2. Проблеми законного режиму майна подружжя</p> <p>ТЕМА 3. Проблеми договірної режиму майна подружжя</p> <p>ТЕМА 4. Проблеми визнання та оспорування батьківства (материнства)</p> <p>ТЕМА 5. Проблеми законодавчого та договірної регулювання виховання, проживання дитини в сім'ї та режиму її майна</p> <p>ТЕМА 6. Проблеми аліментних зобов'язань членів сім'ї, родичів</p> <p>ТЕМА 7. Проблеми усиновлення дітей та влаштування їх під опіку чи піклування</p> <p>ТЕМА 8. Проблеми договірної регулювання влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення спецкурсу студенти потребують базових знань з теорії держави та права, конституційного та цивільного права, достатніх для аналізу сутності відповідних законодавчих конструкцій (право на сім'ю, спільна сумісна власність, поділ майна, шлюбний договір, опіка та піклування як форма влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування тощо); для розуміння проблем правового регулювання сімейних відносин.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекційні та практичні заняття проводяться у формі дискусій щодо обговорення проблем теорії та практики. У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю; забезпечення процесу мислення (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру), а також методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.</p> <p>Лекції проводяться з використанням презентацій.</p>
Необхідне обладнання	Під час лекційних занять використовується програмне забезпечення.

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> • модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час практичних занять, при написанні модульних робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості спецкурсу буде надано по завершенню курсу.</p>